

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC) Nal. nr. 101 (LTC)

**AFTALEMEMORANDUM MELLEM
KONGERIGET DANMARKS REGERING
(INKLUSIVE GRØNLANDS
LANDSSTYRE) OG AMERIKAS
FORENEDE STATERS REGERING
VEDRØRENDE BRUG AF SØNDRE
STRØMFJORDS LUFTFARTSANLÆG,
KULUSUK FLYVEPLADS OG ANDRE
FORHOLD I FORBINDELSE MED DE
FORENEDE STATERS MILITÆRE
AKTIVITETER I GRØNLAND**

**KUNNGEQARFIUP DANMARKIP
(KALAALLILLU NUNAATA
NAALAKKERSUISUISA) KIISALU
AMERIKKAMI NAALAGAATIGIIT
NAALAKKERSUISUISA AKORNANNI
KANGERLUSSUARMI
MITTARFEQARFIUP KULUSUMMILU
MITTARFIUP ATORNEQARNERI
PILLUGIT KIISALU AMERIKKAMI
NAALAGAATIGIIT
SAKKUTOOQARNIKKUT KALAALLIT
NUNAANNI INGERLATSINERANNUT
PISSUTSIT ALLAT PILLUGIT
ISUMAQTIGIISSUTAASA
EQIKKARNEQARNERI**

Indledende bestemmelser

Artikel I

Formål og forhold til eksisterende aftaler

1. Nærværende Aftalememorandum beskriver rettigheder, myndighed og forpligtelser for Amerikas Forenede Staters regering og Kongeriget Danmarks regering (inklusive Grønlands landsstyre) herefter benævnt Danmark/Grønland, vedrørende militær og civil brug af anlægene på Sdr. Strømfjord Luftfartsanlæg (Sdr. Strømfjord) og Kulusuk Flyveplads (Kulusuk) og andre forhold i forbindelse med De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland.

2. Nærværende Memorandum er led i gennemførelsen af Overenskomsten mellem Danmark og De Forenede Stater om forsvaret af Grønland dateret den 27. april 1951, og dertil knyttede aftaler (herefter benævnt 1951-aftalen). Ved sin ikrafttræden afløser nærværende Memorandum aftalen mellem Den kgl. grønlandske Handel (KGH) og De Forenede Staters luftvåben (USAF) af 15. april 1976 om benyttelse af Sdr. Strømfjord, undtagen hvor andet er bestemt, samt 1965-aftalen om benyttelse af Kulusuk og alle tilløgsaftaler hertil. Parterne anerkender, at Overenskomst mellem Deltagerne i Den nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker (NATO SOFA), undertegnet den 19. juni 1951, finder anvendelse på gennemførelsen af nærværende Memorandum.

Aallarniutaasumik aalajangersakkat

Artikel I

*Isumaqtigiissutaareersumut tunngatillugu
siunertat pissutsillu allat*

1. Isumaqtigiissutit eqqikkarneqarnerini makkunani Amerikkammi Naalagaatigiatiginni (Kalaallillu Nunaanni Naalakkersuisut) kingorna Danmark/Kalaallit Nunaat-nik taaneqartartussat akornanni pisinnaatitaaffinnik, oqartussaaffinnik pisussaataitaaffinnillu oqalut-tuurtuupput, tamatumani pineqarluni Kangerlussuarmi mittarfeqarfiup Kulusummilu mittarfiup sakkutooqarnikkut inuinnarnillu angallassinikkut atorneqarneri kiisalu Amerikkami Naalagaatigiatigii sakkutuuisa Kalaallit Nunaanniinnerini pissutsit allat pillugit isumaqtigiissutit.

2. Isumaqtigiissutit eqqikkarneqarnerat manna tassaavoq Danmarkip Amerikkamilu Naalagaatigiatigii Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa pillugu isumaqtigiissutaata 27. april 1951-imeersup (matuma kingorna 1951-imi isumaqtigiissummik taaneqartartussap) isumaqtigiissutillu tassunga atatinneqartut naammassiniarneqarneranut ilaasoq.

Isumaqtigiissutit eqqikkagaanerisa makku atortuulersinneqarnerminni Den kgl. grønlandske Handel-ip (KGH-p) Amerikkamilu Naalagaatigiatigii timmisartutigut sakkutooqarfiata (USAF-ip) allamik allassimasoqartinagu Kangerlussuup atorneqarnera pillugu isumaqtigiissutaat 15. april 1976-imeersoq, Kulusuullu atorneqarnera pillugu isumaqtigiissut 1965-imeersoq taakkunungalu ilassuti-

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

19. septembe

3. Udover almindelige bestemmelser vedrørende De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland fastlægger nærværende Memorandum den velordnede overdragelse fra De Forenede Staters styrker til dansk/grønlandske myndigheder af ansvaret for driften og forsyningen af Sdr. Strømfjord og Kulusuk. Efter overgangsfasen skal amerikanske styrker have ret til at benytte anlæggene på Sdr. Strømfjord og Kulusuk under lejlighedsvisе togter og øvelser eller i nødsituationer.

Almindelige bestemmelser for De Forenede Staters militære aktiviteter i Grønland

Artikel II Overflyvning

Når danske myndigheder udsteder diplomatisk tilladelse til overflyvning af dansk territorium i Grønland med statsluftfartøjer fra lande, der er underkastet restriktioner, skal overflyvning af ethvert anlæg, der helt eller delvis benyttes af de amerikanske styrker i Grønland, udtrykkeligt forbydes. En liste over lande, der er underkastet restriktioner, vil blive udfærdiget af parterne.

Artikel III Benyttelse af og ejendomsret til udstyr og ejendom

1. Hvis Danmark/Grønland, i tilfælde af De Forenede Staters styrkers tilbagetrækning fra anlæg i Grønland, har behov for fortsat benyttelse af anlæg og udstyr ejet af De Forenede

tut isumaqatigiissutit tamaasa taarserpai. Illuatungeriit akueraat isumaqatigiissutit eqqikkarneqarnerisa makku naammassiniarneqarnerini Den nordatlantiske Traktatimut peqataasut (NATO SOFA) akornanni sakkutooqarneq pillugu nalunaarutitut isumaqatigiissut 19. juni 1951-imi atsiorneqarsimasoq atortinneqassa-soq.

3. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut Kalaallit Nunaanniinnerat pillugu aalajangersakkat nalinginnaasut saniatigut isumaqatigiissutit eqikkarneqarnerisa makku Amerikami Naalagaaffeqatigiit sakkutuuisa Kangerlussuup Kulusuullu ingerlanneqarnerannut pilersugaanerannullu akisussaaffiit qallunaat/kalaallit oqartussaannut torersumik tunniunneqarnissaat pillugu aalajangersaaviupput. Piffissap ikaarsaariarfiup kingorna amerikkamiut sakkutuui Kangerlussuarmi mittarfeqarfimmik Kulusummilu mittarfimmik angalanerminnut, sungiusarnerminnut ajornartorsiulernernullu atatillugu atuisinnaati-taassapput.

Amerikkami naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut Kalaallit Nunaanni ingerlatsinerat pillugu aalajangersakkat nalinginnaasut

Artikel II Timmisartumik qulaavaaneq

Kalaallit Nunaanni qallunaat nunartaannik nunat ilaasa naalagaaffimminnut atatillugu nunanut killilersuiffigineqartunit timmisartumik qulaavaasinnaatitsilluni qallunaat aallartitaqarfimminni oqartussaataat akuersissuteqaraangata ingerlatsiveqarfiit suulluunniit amerikkamiunit Kalaallit Nunaanni ingerlatsivigineqartut qulaavaaneqarnissaat erseqqilluinarumik inerteqqutigineqartassaaq. Nunat killilersuiffigineqartut aqqisa allattorsimaffiat illuatungeriinnit suliarineqarumaarpoq.

Artikel III Pigisat atortullu piginnittussaaffigineqarnerisa atornerat

Kalaallit Nunaanni ingerlatsiveqarfinnit Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutuuisa uterartinneqarnerannut atatillugu Danmark/Kalaallit Nunaat ingerlatsivinnik atortunillu

Stater, vil I uden præj XI i 1951-af med dansk man gensid ifølge parte fortsat benyt tilbagetræk videst muli den dansk over skal D De Forene forkøbsret udstyr på d til De Fore overskud o

2. Når D se af enhve hører, skal regering, s værende godtgøre I ne anlægs ved fælles skal omfa fast tilbeh ret i eller

Bygge ved

1. I ove og prakti bestemm trakter m varer og jekter, i

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

Stater, vil De Forenede Staters myndigheder uden præjudice for bestemmelserne i Artikel XI i 1951-aftalen indgå sådanne arrangementer med dansk/grønlandske myndigheder, som man gensidigt bliver enige om, og som er tilladt ifølge parternes lovgivning, for at sikre sådan fortsat benyttelse. I forbindelse med en sådan tilbagetrækning skal parterne bestræbe sig på i videst muligt omfang at undgå afbrydelse af den dansk/grønlandske virksomhed. Herudover skal Danmarks regering med forbehold af De Forenede Staters gældende lovgivning have forkøbsret til sådan amerikansk ejendom og udstyr på de pågældende anlæg, som i henhold til De Forenede Staters regerings beslutning er i overskud og til rådighed for overdragelse.

2. Når De Forenede Staters styrkers benyttelse af enhver form for fast ejendom endeligt ophører, skal sådan ejendom tilbydes Danmarks regering, som for anlæg, der er opført efter nærværende Memorandums ikrafttræden, skal godtgøre De Forenede Staters regering sådanne anlægs eventuelle restværdi, som fastsættes ved fælles overenskomst. Sådant fast ejendom skal omfatte alle faste installationer og andet fast tilbehør, der på permanent basis er installeret i eller monteret på den faste ejendom.

Artikel IV

Byggevirksomhed og kontraktsindgåelse vedrørende varer og tjenesteydelser

1. I overensstemmelse med gældende aftaler og praksis og med parternes respektive love og bestemmelser kan hver af parterne indgå kontrakter med erhvervsvirksomheder vedrørende varer og tjenesteydelser, inklusive byggeprojekter, i Grønland og foretage indkøb direkte

Amerikkami Naalagaaffeqatigiit pigisaannik suli atorfissaqartitsissappata Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni oqartussaasut 1951-imi isumaqatigiissummi Artikel XI-mi aalajangersakkat akornutaatinnagit qallunaat/kalaallit oqartussaataannik isumaqatiginnissutigisinnaasaminnik illuatungeriillutik aqqiissutissanik illuatungeriillu inatsisiliorneri tunngavigalugit inerteqqutaanngitsunik isumaqatigiissuteqarsinnaapput, atortuutunik atuiinnarsinnaaneq qulakkeerniarlugu. Taamatut uterartitsinermut atatillugu qallunaat/kalaallit ingerla-taannik illuatungeriit sapinngisaq naapertorlugu unitsitsinaveersaarnissaq anguniassavaat. Tamakku saniatigut Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikkami Naalagaaffeqatigiit inatsisiliorneranni killilersuutaasinnaasut iluanni ingerlatsiveqarfinni taamaattumik amerikkamiut illuutaannik atortuutaannilu tuniniaasoqartillugu siulliullutik pisisinnaatitaassapput, illuutit atortullu Amerikkami Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa aalajangerneratigut sinneruttutut tunniunneqarsinnaasutullu aat-saat aalajangiiffigineqarpata.

2. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutuuisa illuutunik atuinerat sunaluunnit unitsineqarpat illuutit taamaattut Danmarkip naalakkersuisuinut neqeroortugineqassapput, ingerlatsivittullu isumaqatigiissutit eqikkagaa-nerisa makku atortuulersinneqarnerisa kingorna atorunnaarsimasutut Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni naalakkersuisunut akilerneqassallutik sinneruttumik naligisinnaasaasa annertoqataannik, tamannalu aalajangersaavi-gineqartassalluni ataatsimoortumik isumaqatigiissusiornikkut. Pigisat taamaattut tassaassapput atortulersuutit atortullu allat imaaliillaanaq piiarneqarsinnaanngitsut, illuutip taassuma sananeqarneranut atatillugu ataavariussatut ikkussuunneqarsimasut.

Artikel IV

Nioqqutissat kiffartuunneqarnerillu pillugit sanaartorneq kontraktillu atorlugit isumaqatigiissuteqartarneq

1. Isumaqatigiissutit periusaasartullu atuutut illuatungeriillu inatsisaat aalajangersagaailu naapertorlugit illuatungeriit arlaat kinaluunnit nioqqutissat kiffartuunneqarnerillu pillugit suliffeqarfinnik kontraktit aqqutigalugit isumaqatigiissuteqarsinnaapput, matumani Ka-

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

fra et hvilket som helst foretagende i De Forenede Stater eller Danmark/Grønland samt benytte eget militært eller civilt personel til udførelsen af tjenesteydelser eller byggeprojekter.

2. Når De Forenede Staters regering i fremtiden måtte ønske at oprette langtrækkende telekommunikationsanlæg og -tjenester i Grønland til betjening af De Forenede Staters militære anlæg i Grønland, vil De Forenede Staters regering gøre udbuddet af sådanne anlæg og tjenester fra grønlandske leverandører til genstand for velvillig overvejelse og vil, i det omfang det er foreneligt med dens behov og De Forenede Staters love, bestræbe sig på at benytte sådanne grønlandske anlæg og tjenesteydelser på en måde, der er i overensstemmelse med dansk/grønlandsk lovgivning.

3. De Forenede Stater tilbyder, når De Forenede Staters lovgivning tillader det, grønlandske luftfartsselskaber at indgå kontrakter vedrørende De Forenede Staters militære transportbehov inden for Grønland på konkurrencemæssige vilkår. Dette tilsagn er uden præjudice for De Forenede Staters ret til at benytte militære luftfartøjer inden for Grønland. De Forenede Stater tilbyder ligeledes, uden præjudice for eksisterende kontrakter, og når De Forenede Staters lovgivning tillader det, grønlandske selskaber at indgå kontrakter vedrørende De Forenede Staters militære søtransportbehov inden for Grønland og mellem Grønland og Danmark på konkurrencemæssige vilkår. Desuden vil De Forenede Stater se velvilligt på andre forslag fra dansk/grønlandske myndigheder vedrørende brugen af grønlandske virksomheder.

laallit Nunaanni sanaartugassatut pilersaarutit ilanngullugit, taamaalillutillu Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni imaluunniit Danmarkimi/Kalaallit Nunaanni ingerlatami sumiluunniit toqqannartumik pisiniarsinnaallutik kiisalu nammineq sakkutooqarnikkut inuinnarnilluunniit sulisorisat atorlugit kiffartuussinermik sanaartugassanilluunniit ingerlatsisinnaallutik.

2. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa siunissami ungasissumut telekkut attaveqaatinik sullinneqarnissamillu Kalaallit Nunaanni pilersitsiumalissappata Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutuuninut Kalaallit Nunaanniittunut sullissiviusussamik, taava Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni naalakkersuisut suliasat sulissinerillu tamakku sulisussarsiuunneqarnerini kalaallit suliffeqarfii ilanngullugit eqqarsaatigissavaat, tamanna pisariaqartitsinikkut Amerikkamilu Naalagaaffeqatigiit inatsisiliorneratigut akornutissaqartinneqanngippat, aammalu kalaallit sullivij sulissisullu atorniassallugit qallunaat/kalaallit inatsiseqarnerisigut akornutissaqartinneqanngippat.

3. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa inatsisiliornikkut ajornartinneqanngippat Kalaallit Nunaanni timmisartuussisar-toqatigiit Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut Kalaallit Nunaata iluani angallassinissamut pisariaqartitsineq pillugu unammilleqatigiissinnaanerup iluani kontraktiornissamik neqerooruteqarfigissavai. Taamatut neriorsuuteqarneq Amerikkami Naalagaaffeqatigiit Kalaallit Nunaata iluani sakkutuut timmisartuinik atuisinnaatitaaneranut akornusersuisuussanngilaq. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit aamma kontraktinut pioreersunut akornusersuisuunngitsumik tamannalu Amerikkami Naalagaaffeqatigiit inatsiliornerata akornutissaqartinngippagu kalaallit ingerlatseqatigiiffii kontraktiornissamik Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut imaatigut angallanneqarnissamik pisariaqartitsinerat eqqarsaatigalugu neqeroorfigisinnavaat; tamannalu Kalaallit Nunaata iluani kiisalu Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni unammilleqatigiiffiusinnaasumik ingerlatsinermi atuutissalluni. Amerikkamilu Naalagaaffeqatigiit kalaallit suliffeqarfiisa atornerqarnissaat pillugit qallunaat/kalaallit oqartusaasuisa siunnersuutigisinnaasaat inussiarnersumik tigusarusuppaat.

Artikel V

Ulykker og andre nødsituationer

De Forenede Staters militære myndigheder skal til enhver tid have kommando over og kontrol med amerikanske militære luftfartøjer, anden amerikansk ejendom samt personel fra amerikanske militære styrker. I tilfælde af ulykker, der involverer De Forenede Staters militære luftfartøjer i Grønland, skal De Forenede Staters militære myndigheder og danske myndigheder samarbejde om iværksættelsen af redningsforanstaltninger. Undersøgelser af flyulykker gennemføres i overensstemmelse med dansk luftfartslovgivning. De Forenede Staters militære myndigheder foretager, i samråd med danske myndigheder, de undersøgelser, der er påkrævet efter De Forenede Staters militære forskrifter. Danske myndigheder skal i overensstemmelse med procedurer, der gensidigt vil blive aftalt, have ret til at deltage i opsyn og kontrol med ethvert militært luftfartøj, der forulykker i Grønland. Ansvar for fjernelsen af det beskadigede luftfartøj og dets indhold påhviler De Forenede Stater, som skal bære omkostningerne ved en sådan fjernelse.

Artikel VI

Beskyttelse af miljøet

1. Uden præjudice for 1951-aftalen, særlig Artikel XI, og andre relevante aftaler skal De Forenede Staters myndigheder fra militære anlæg, som De Forenede Staters styrker trækker sig ud af, fjerne eller på anden måde uskadeliggøre alle kendte farlige stoffer, herunder spildolie, kemiske opløsningsmidler, asbest, som kan smuldre, og PCB, der er affødt af De Forenede Staters militære tilstedeværelse (inklusive civile, der beskæftiges af De Forenede Staters militære styrker).

Artikel V

Ajutoornerit ajornartorsiuertarnerillu allat

Amerikkami Naalagaaffiit sakkutooqarnikkut oqartussaasuisa amerikkamiut sakkutooqarnikkut timmisartui, amerikkamiut pigisaat allat kiisalu amerikkamiut sakkutooqarnikkut sulisui sukkulluunniit naalagaaffigatugillu nakkutigissavaat. Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivisa sakkutooqarnikkut timmisartuisa Kalaallit Nunaanni akuliuffigissaannik ajutoortoqartillugu Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivisa sakkutooqarnikkut oqartussaasui qallunaailu oqartussaasui suleqatigiillutik anaassiniarnissanik aallarussallutik suleqatigiissapput. Timmisartunik ajunaartoqartillugu misissuinerit qallunaat timmisartortuisarnermi inatsisaat malillugit ingerlanneqassapput. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut malittarisassaat malillugit misissortariqagaat Amerikkami Naalagaaffeqatigiit qallunaat oqartussaasui isumasioqatigalugit ingerlanneqassapput. Periusissat iluatungeriit isumaqatigiissutigiumagaat malillugit sakkutooqarnikkut timmisartunik sunilluunniit Kalaallit Nunaanni ajutoortoqartillugu qallunaat oqartussaasui misissueqataanissaminnut nakkutilleeqataanissaminnullu piginnaatitaassapput. Timmisartup ajunaarsimasup taassumalu imarisasa peerneqarnissaannut akisussaaffeqarneq aningaasartuuteqarnerlu Amerikkami Naalagaaffeqatigiit tiggummivaat.

Artikel VI

Avatangüisit illersugaanerat

1. 1951-imi isumaqatigiissummut akornutaanngitsumik, pingaartumik Artikel XI isumaqatigiissutillu allat tassunga attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni sakkutooqarfimmut oqartussat sakkutooqarfimmini qimatassaminni atortussat akuutissallu uloriaanateqartutut ilisimaneqartut, matumani oliakut, arrorsaatissatut akoorutissat, asbest sequmakalaarsinnaasoq, kiisalu PBC Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarfiinisa najuunnerisigut pilersimneqartut (matumani Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivisa sakkutooqarfiini sakkuttuujunngitsut ilanngulugit) piarlugilluunniit allatut akornusiisinaajunnaarsissavaat.

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

2. De Forenede Staters myndigheder skal forsyne dansk/grønlandske myndigheder med en rapport om alle sådanne kendte stoffer, der er tilstede på de af De Forenede Staters militære anlæg, som det er hensigten at forlade. På anmodning fra dansk/grønlandske myndigheder skal der foretages en fælles inspektion af De Forenede Stater og Danmark/Grønland for at verificere nævnte rapport.

3. De Forenede Staters myndigheder skal forsyne de dansk/grønlandske myndigheder med en rapport, der bekræfter, at der er taget de fornødne skridt med hensyn til sådanne stoffer.

Artikel VII

Permanent udvalg

1. For at lette samråd og udveksling af oplysninger om forhold, der vedrører De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland, vil der blive nedsat et amerikansk-dansk Permanent Udvalg på ikrafttrædelsesdatoen for nærværende Memorandum.

2. Det Permanente Udvalg skal bestå af repræsentanter for De Forenede Staters regering og repræsentanter for Danmarks regering og for Grønlands landsstyre.

3. Det Permanente Udvalg skal holde samråd og udveksle oplysninger om alle forhold, der vedrører De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland i almindelighed og nærværende Memorandum i særdeleshed. De Forenede Staters repræsentant skal i god tid give den danske repræsentant oplysninger vedrørende alle påtænkte, væsentlige ændringer i De Forenede Staters militære virksomhed eller anlæg, der vil kunne påvirke Grønlands økonomi eller miljø. Spørgsmål, der falder ind under Det dansk-amerikanske Grønlandsudvalgs ansvarsområde, vil ikke blive behandlet af det Permanente Udvalg.

2. Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivini oqartussat qallunaat/kalaallit oqartussaasui atortussiat ulorinaateqarsinnaasut tamakku pigineqartut tamaasa pillugit nalunaarsuusianik tunisassavaat. Matumani pineqarput atortussat ulorinaateqarsinnaasut Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivisa sakkutooqarfiini qimalersaakkatut eqqarsaatigineqartuniittut. Qallunaat/kalaallit oqartussaasuisa piunasaqarnerisigut Amerikkami Naalagaaffeqatigiit kiisalu Danmarkip/Kalaallit Nunaata ataatsimoorlutik nalunaarusiap imarisaata ilumuussusia atsi-oqatigiinnikkut uppernarsarniarlugu misissueqatigiissapput.

3. Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivisa qallunaat/kalaallit oqartussat nalunaarusiorfigisavaat, tassanilu uppernarsarneqassaaq atortussat akoorutissallu taamaattut peerniarlugit suliniutit pisariaqartut ilumut aallartinneqarsimasut.

Artikel VII

Ataavartumik Ataatsimiititaq

1. Kalaallit Nunaanni Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut najuunnerannut pissutsinik paasissutissanillu paarlaateqatigiittarneq oqilisarniarlugu Ataatsimiititamik Ataavartumik amerikkamiut qallunaallu sinniisoqarfigisaannik isumaqatigiissutit eqikkarneqarnerisa makku ullormiit atuutilerfiannit pilersitsisoqassaaq.

2. Ataatsimiititaq Ataavartuq Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivisa, Danmarkip naalakkersuisuisa Kalaallillu Nunaanni Naalakkersuisut sinniisuutitaannik inuttalerneqassaaq.

3. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutoovisa Kalaallit Nunaanniitinnerarnerat pillugu nalinginnaasumik pingaarnerpaakkulli isumaqatigissutit eqikkarnerat manna pillugu Ataatsimiititami Ataavartumi isumasioqatigiittoqartarlunilu pissutsit tamaasa pillugit paasissutisseeqatigiittoqartassaaq. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sinnisaata Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut avantangiisaanulluunniit annertuumik sunniuteqarsinnaasunik Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut ingerlatsinermikkut annertuumik allannguutigissamaakkatik qallunnaat sinnisaannut piffissaalluarallartillugu ilisimatitsissutigisassavaat. Kalaallit Nunaat pillugu apeqqutit qallunaat amerikkamiullu ataatsimiititaata akisus-

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

4. I tilfælde af, at der opstår uenighed om et problem, der ikke kan løses af det Permanente Udvalg, skal spørgsmålet henvises til løsning ad diplomatiske kanaler.

5. Det Permanente Udvalg skal afholde regelmæssige møder, mindst en gang årligt.

6. Alle møder skal være lukkede, medmindre andet aftales i det Permanente Udvalg. Frigivelse af oplysninger i en hvilken som helst form vedrørende udvalgets drøftelser skal bero på fælles aftale i Udvalget.

Artikel VIII

Bevillingsmæssig dækning

Parternes forpligtelser i medfør af nærværende Memorandum er under forbehold af, at det bevillingsmæssige grundlag er til stede i overensstemmelse med deres respektive nationale love og procedurer.

Bestemmelser vedrørende De Forenede Staters styrkers virksomhed i Sdr. Strømfjord og Kulusuk

Artiklerne IX-XIV finder anvendelse i overgangsfasen, som beskrevet i Artikel XIII og derefter i de tidsrum, hvor De Forenede Staters styrker er engageret i militær virksomhed som beskrevet i artikel XV i dette Memorandum.

Artikel IX

Flyoperationer

1. De Forenede Staters militære fly og fly chartret af militæret skal fortsat uhindret have overflyvnings- og landingsrettigheder uden erlæggelse af gebyrer og afgifter i overensstemmelse med 1951-aftalen og nærværende Memorandum. Danske myndigheder skal være eneansvarlige for alle aspekter af de civile flyope-

saaffeqarfianut tunngasut Ataatsimiititami Ataavartumit suliarineqartassanngillat.

4. Ajornartorsiutit ataasiakkaat Ataatsimiititami Ataavartumi aqqinneqarsinnaanngitsut pillugit isumaqatigiinngilersoqartillugu apeqqutit taamaattut naalagaaffiit aallartitaqarfii aqquitalugit aqqiiviginiarneqartassapput.

5. Ataatsimiititaq Ataavartoq akuttunngitsumik ataatsimiittassaaq, ikinnerpaamik ukiumut ataasiarluni.

6. Ataatsimiititami Ataavartumi allamik isumaqatigiissuteqartoqarsimatinnagu ataatsimiinnerit tamarmik matoqqasuussapput. Ataatsimiititap oqaluuserisimasai suugaluartulluunni avammut tusagassiarineqassappata tamanna Ataatsimiititap Ataavartup iluani isumaqatigiilluni aalajangernermik tunngaveqarluni pisassaaq.

Artikel VIII

Aningaasatigut matusissutissaqarneq

Isumaqatigiissutit eqikkarneqarneri makku tunngavigalugit illuatungeriit aningaasartuutitigt pisussaaffii inuiattut inatsisiliornikkut aalajangersimasunillu periusaasartut malillugit aningaasaliisinnaanermut tunngavissaqartitsinermik aallaaveqassapput.

Kangerlussuarini Kulusumnilu amerikkamiut naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut ingerlatsinerat pillugu aalajangersakkat

Artikilini IX-imit XIV-mut aalajangersakkat ikaarsaariarnermi atortinneqassapput, soorlu tamanna Artikel XIII-mi aalajangersarneqarsimasoq, tamatumalu kingorna Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut ingerlatsineri akulusimatillugit isumaqatigiissutit eqikkarneqarnerini makkunani Artikel XV-mi aalajangersakkat atuutsinneqassallutik.

Artikel IX

Timmisartornerit

1. Amerikkamiut Naalagaaffeqatigiivisa sakkutooqarnikkut timmisartui timmisartullu sakkutooqarneq tunngavigalugu attartorneqartut manna tikillugu pisarnertut akornuserneqaratik qulaavaasinnaatitaallutillu akiliuteqaratik missinnaatitaassapput, soorlu tamanna 1951-imi isumaqatigiissummi isumaqatigiissu-

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

rationer i Sdr. Strømfjord og Kulusuk og skal tilrettelægge operationerne således, at enhver forstyrrelse af De Forenede Staters, Danmarks eller anden militær benyttelse under NATO af Sdr. Strømfjord eller Kulusuk undgås. I situationer med stærkt forøget behov for amerikanske eller danske militære luftfartøjer i tilfælde af krig, NATO-beredskab, og, under forudsætning af enighed mellem de to regeringer, i andre perioder med krise, spænding, i anden nødsituation eller i forbindelse med militære øvelser, kan De Forenede Staters eller danske myndigheder kræve, at civile flyoperationer begrænses eller indstilles midlertidigt.

2. Alle luftfartøjer, der benytter Sdr. Strømfjord og Kulusuk, skal overholde sådanne gældende amerikanske eller danske forskriftsmæssige krav, som er nødvendige for en sikker og effektiv drift. Det påhviler De Forenede Staters myndigheder at sikre De Forenede Staters militære luftfartøjers overholdelse heraf og at give passende vejledning til luftfartøjer chartret af De Forenede Staters styrker. Det påhviler danske myndigheder at sikre civile luftfartøjers samt danske eller tredjelandes militære luftfartøjers overholdelse heraf.

Artikel X

Drift af civile luftfartsanlæg

1. De danske myndigheder fører en fortegnelse over civile flyoperationer i Sdr. Strømfjord. Et ajourført eksemplar af fortegnelsen overgives til De Forenede Staters øverstkommanderende i Grønland én gang om måneden.

2. De danske myndigheder har ansvaret for passagerer, besætning og last ombord på civile

tillu eqikkarneqarnerini makkunani taamatut aalajangersagaqartoq. Qallunaat oqartussaak Kangerlussuarmi Kulusummilu inuinnarnik timmisartuussinerimi pissutsinut assigiinngitsunut sunulluunniit akisussaasuussapput, timmisartuussinerillu aaqqissuutissallugit Amerikkami Naalagaaffeqatigiit, Danmarkip Kangerlussuarmi kiisalu Kulusummi sakkutooqarnikkut NATO-p ingerlatsineranut sukkulluunniit akornutaasussaajunnaarlugit. Sorsuneqalersillugu amerikkamiut qallunaalluunniit sakutooqarnikkut timmisartuussinerinik anneruunniit pisariaqartitsilerfiini, NATO-p piareersimanissaa pisariaqalersillugu, illuatungeriillu naalakkersuisuisa isumaqatigiinnerat naapertorlugu, pissangannartorsiorfiusuni allatulluunniit ajornartorsiortoqartillugu sakkutooqarnikkulluunniit sungiusartoqartillugu Amerikkami Naalagaaffeqatigiit qallunaalluunniit piumasarisinnaavaat inuinnarnik timmisartuussinerit killilersorneqalissasut unitsikkallarneqarlutilluunniit.

2. Timmisartut tamarmik Kangerlussuarmik Kulusummillu atuisartut isumannaatsumik tamakkiisumillu ingerlatsinissami amerikkamiut qallunaalluunniit piumasarisasaat malissavaat. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit oqartussaasa isumagissavaat Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutuuisa timmisartuisa tamakku aamma maleruassagaat, Amerikkamilu Naalagaaffeqatigiit sakkutuuisa timmisartut attartugaat naleqquttumik tamakku pillugit ilitsersuutissallugit. Qallunaat oqartussaasuisa pisussaaffigaat inuinnarnik timmisartuussisut nunallu allat sakkutooqarnikkut timmisartuisa maleruqaqqusanik tamakkuninnga maleruanaissaat isumannaassallugu.

Artikel X

Inuinnarnik timmisartuussiviit ingerlanneqarneri

1. Kangerlussuaq aqqusaarlugu inuinnarnik timmisartuussisut nalunaarsorneqarnerat qallunaat oqartussaasuisa isumagissavaat. Nalunaarsuusiaq pisut kingullerpaat ilanngullugit nalunaarsuiffusoq Amerikkami Naalagaaffeqatigiit Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnikkut qullersatut naalagaannut qaammammut ataaarluni tunniunneqartassaaq.

2. Inuinnartut timmisartunut ilaasut, inuttat usillu, kiisalu inuinnartut allat Amerikkami Naa-

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

luftfartøjer (bortset fra luftfartøjer, der er char-
 tret af De Forenede Staters styrker) og for an-
 dre civile, der ikke er ansat af De Forenede Sta-
 ters styrker. Efter registrering hos de danske
 myndigheder vil det være disse personer tilladt
 at opholde sig midlertidigt i Sdr. Strømfjord og
 at benytte Sdr. Strømfjord som udgangspunkt
 eller som rejsemål, særlig i turistøjemed. Det vil
 ikke være sådanne personer tilladt at bevæge
 sig ind i områder, bygninger og anlæg, der er
 afmærket som ikke offentligt tilgængelige.
 Danmarks regering vil godtgøre De Forenede
 Staters regering de omkostninger, der skyldes
 ydelse af bistand til disse personer.

Artikel XI Erstatningskrav

Med hensyn til erstatningskrav, som måtte
 opstå i forbindelse med civil flyvirksomhed i
 Sdr. Strømfjord, vil Afsnit VII, stykke 3, i afta-
 len af 15. april 1976 vedrørende benyttelse af
 Sdr. Strømfjord fortsat være gældende i over-
 gangsperioden og derefter i de situationer, som
 er beskrevet i Art. XV i tilfælde, hvor De For-
 enede Staters regering måtte udføre tjenestey-
 delser efter anmodning fra dansk/grønlandske
 myndigheder.

Artikel XII Lov og orden

1. Den danske regering skal være ansvarlig
 for lov og orden i Sdr. Strømfjord. Vedkom-
 mende danske myndigheder træffer forholds-
 regler til at sikre beskyttelse af og sikkerhed for
 alle personer i Sdr. Strømfjord, inklusive civile
 luftfartøjers passagerer, og håndhæver relevan-
 te dansk/grønlandske love og bestemmelser.
 De træffer forholdsregler til at forhindre, at
 personel, herunder passagerer, lægger hindrin-
 ger i vejen for den militære virksomhed.

lagaaffiit sakkutuuni atorfeqanngitsur qallu-
 naat oqartussaasuisa akisussaaffigaat (matu-
 mani timmisartut Amerikkami Naalagaaffeqa-
 tigiit sakkutuunit attartukkat ilaatinneqan-
 ngillat). Qallunaat oqartussaannit nalunaarsor-
 neqareernermikkut inuit tamakku Kangerlus-
 suarmi uninngagallarsinnaanngortarput. Ka-
 ngerlussuarlu angalanermi aallaavittut ornitas-
 satulluunnit atorsinnaanngorlugu, pingaartu-
 mik takornariarnissaq siunertaralugu. Inuilli
 taakku ilut atortuutillu sakkutooqarittut nalu-
 naaqutsersorneqarsimasut eqqaanni akornan-
 niluunniit angalasinnaatitaassanngillat. Inuit
 tamakku ikiorserneqarnerinut aningaasartuutit
 Danmarkip naalakkersuisuisa Amerikkami
 Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuinut akiler-
 tassavaat.

Artikel XI

Taarsiivigineqarnissamik piimasaqaataasimmasut

Kangerlussuarmlu inuinnarnik timmisartuus-
 sinermut atartilugu taarsiivigineqarnissamik
 piimasaqaatinngorsinnaasut eqqarsaatigalugit
 Kangerlussuup atorineqarnissaa pillugu isuma-
 qatigiisummi 15. april 1976-imeersumi Afsnit
 VII, immikkoortoq 3 ikaarsaariarnermi tama-
 tumalu kingorna pisuni Artikel XV-mi taane-
 qarsimasuni atuutiinnassaq, tamatumani eq-
 qarsaatigineqarluni qallunaat/kalaallit oqar-
 tussaasuisa qinnuteqarnerat naapertorlugu
 Amerikkami Naalagaaffeqatigiit naalakkersui-
 suisa kiffartuussinikkut ikiorsiineri.

Artikel XIII

Inatsisit atortinneqarneri torersuutitsinissarlul

1. Kangerlussuarmlu inatsisit atortinneqarne-
 ri torersuutitsinissarlul eqqarsaatigalugit qallu-
 naat naalakkersuisui akisussaasuussapput. Ka-
 ngerlussuarmlu inuit tamarmik illersorneqarnis-
 saasa isumannaailisaavigineqarnissaasalu qu-
 lakkeerneqarnissaat qallunaat oqartussaasuisa
 malittarisassiuutissavaat, matumani inuinnaat
 timmisartunut ilaasut ilanngullugit, kiisalu qai-
 funaat/kalaallit inatsisaasa aalajangersagaasa-
 lu tamatumunnga attuumassuteqartut malitsin-
 neqarnissaat isumagissallugu. Sulisorineqar-
 tut, matumani timmisartunut ilaasut iliuuse-
 qarnermikkut sakkutooqarnikkut ingerlatanik
 akornusersuilinginnissaat pillugit qallunaat

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

2. De Forenede Staters militære myndigheder skal opretholde disciplin og orden blandt medlemmer af De Forenede Staters styrker, de civilt ansatte, samt disses pårørende. De Forenede Staters militære myndigheder kan tage skridt til at beskytte De Forenede Staters personel og ejendom og til at forhindre sabotage, spionage og undergravende virksomhed.

3. Danmarks og De Forenede Staters myndigheder skal samarbejde i anliggender, der vedrører sikkerhed og opretholdelse af lov og orden, i medfør af nærmere aftalte procedurer.

Artikel XIII

Overgangsprocessen

1. De Forenede Staters luftvåben ophører med driften af basen i Sdr. Strømfjord senest den 30. september 1992 og afslutter benyttelsen af Kulusuk og alle DYE-stationerne senest den 30. september 1991. De dansk/grønlandske myndigheder vil have det fulde ansvar for driften af lufthavnen i Sdr. Strømfjord og flyvepladsen i Kulusuk fra henholdsvis den 1. oktober 1992 og den 1. oktober 1991.

2. Parterne har nedsat et Overgangsudvalg, der er ansvarlig for overvågningen af overgangsprocessen i Sdr. Strømfjord, Kulusuk og på DYE-stationerne. Udvalget udarbejder ved fælles aftale en plan for en faseopdelt overdragelse af ansvaret for driften af anlæggene i Sdr. Strømfjord og Kulusuk, der sikrer fuldførelse af De Forenede Staters luftvåbens rettidige og velordnede tilbagetrækning og de dansk/grønlandske myndigheders overtagelse af det fulde ansvar senest på de datoer, der er fastsat i stk. 1. Udvalget fastlægger endvidere ved fælles aftale de procedurer, der skal følges ved den endelige ordning for DYE-stationerne.

naalakkersuisui malittarisassanik aalajangersaassapput.

2. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut oqartussaasuisa Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni sakkutuut, inuinnartut atorfillit taakkulu ilaqutaasa aalajangersakkanik torersuutitsinissamillu eqqortitsinissaat isumagissavaat. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut oqartussaasuisa Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sulisorisamik pigisamillu illersorneqarnissaat anguniarlugu iluuseqarsinnaapput, matumani akornusiinialuni aserorterinerit, kilitsissiaqarnikkut alapernaarsuinerit ajoqusiinialunilu ingerlatsinerit allat eqqarsaatigalugit.

3. Danmarkip Amerikkamilu Naalagaaffeqatigiinni oqartussaasut periutsit erseqqinnerusumik isumaqatigiissutaasimasut malillugit suliasani isumannaatsuunissamat tunngassuteqartuni suleqatigiissapput.

Artikel XIII

Ikaarsaariarfimmi pisussat

1. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqarnikkut Kangerlussuarmi ingerlatsinerat kingusinnerpaamik 30. september 1992-mi unitsinneqareersimassaaq, kiisalu Kulusuup DYE-stationillu tamarmik atornerareri kingusinnerpaamik 30. september 1991-imi unitsinneqareersimassallutik. Kangerlussuarmi Kulusummilu mittarfiit ingerlanneqarnerisa tamakkiisumik akisussaaffigineqarnerat qallunaat/kalaallit oqartussaasuisa tigussavaat 1. oktober 1992-imiit kiisalu 1. oktober 1991-imiit.

2. Illuatungeriit Ikaarsaariarnermi Ataatsimiititamik pilersitsisimapput, ataatsimiititalu taassuma ikaarsaariarnerup nalaani Kangerlussuarmi, Kulusummi DYE-stationinilu pisut nakkutigineqarnerat akisussaaffigaa. Ataatsimiititap ataatsimoortumik isumaqatigiissusiornermigut Kangerlussuup Kulusuullu mittarfiisa ingerlanneqarnerinut akisussaaffiit tunniunneqarnissaannut pilersaarut piffissanut aalajangersimasukkaartunut agguartaarsimasoq suliarissavaat, taamallilluni Amerikkami Naalagaaffeqatigiit saakutooqarnikkut timmisartoqarfinnik ingerlatsinerisa piffissaq eqqorlugu torersumillu taakkuninga qimatsinissaat, kiisalu qallunaat/kalaallit oqartussaasuisa imm. 1-imi ullut tigussiffissatut aallajangersarneqar-

simasut aallartiffigatugit akisussaaffimmik tamakkiisumik tigusinissaat qulakkeerneqartilugu. DYE-stationillu inaarutaasumik aaqqiivigineqarmissaanni periutsit malinneqartussat pilersinneqarmissaat siunertaralugu ataatsimii-titaq ataatsimoortumik isumaqatigiissusiornik-kut aalajangersaassaaq.

3. Samtidig med at overdragelsen af de nævnte anlæg skrider frem i overensstemmelse med den aftalte plan, varetager De Forenede Staters myndigheder de funktioner, som de fortsat er ansvarlige for, på samme måde, som de har været varetaget hidtil, særlig i henhold til afsnit IV i aftalen mellem USAF og KGH af 15. april 1976, medmindre parterne aftaler andet.

3. Atortoqarfiit taaneqartut piffissaq pilersaarusiaq malillugu tigujuartuaarneqarnerinut peqatigitillugu Amerikkami Naalagaaffeqatigiit oqartussaasa ingerlatat suli akisussaaffigisatik manna tikillugu ingerlatsinermittut ingerlatissavaat, pingaartumik USAF-ip KGH-llu akornanni isumaqatigiissummi 15. april 1976-imeersumi imm. IV eqqarsaatigalugu, tamannalu atuutissalluni illuatungeriit tassannga allaanerumik isumaqatigiissuteqanngippata.

Artikel XIV

Ansvar for driften af anlæggene

1. Danmarks regering er ansvarlig for drift, vedligeholdelse, byggeri, modernisering, ændring og reparation af de anlæg i Sdr. Strømfjord og Kulusuk, der udelukkende anvendes til drift af civil luftfart eller anden virksomhed, som varetages af dansk/grønlandsk personel, samt for alle omkostninger forbundet dermed. Anlæg og tjenesteydelser for luftfarten, hvis drift på nuværende tidspunkt varetages af De Forenede Staters styrker i Sdr. Strømfjord, vil gradvist blive overdraget til Danmarks regering på nærmere aftalte vilkår, idet overdragelsen påbegyndes med lufttrafiktjenesten ikke senere end den 1. januar 1992, og afsluttes senest den 30. september 1992.

2. De Forenede Staters regering er ansvarlig for drift, vedligeholdelse, byggeri, modernisering, ændring og reparation af anlæg i Sdr. Strømfjord og Kulusuk, der udelukkende anvendes til De Forenede Staters militære virk-

Artikel XIV

Atortoqarfiit ingerlanneqarnerinut akisussaaffik

1. Kangerlussuarmi Kulusummiu mittarfiit ingerlanneqarnerinut, aserfallatsaalineqarnerinut, sanaartorfingineqarnerinut, nutarterneqarnerinut, allangortiterneqarnerinut iluarsaanneqarnerinullu Danmarkimi naalakkersuisut akisussaapput, taakkulu ingerlanneqarput inuinnarnik timmisartuussinerinnaq ailatulluunniit ingerlatsinerit sulisunit qallunaanit/kalaallinit ingerlanneqartut tamatumunngalu atatillugu aningaasartuutit tunngavigalugit. Atortoqarfiit timmisartuussinermullu atatillugu kiffartuussinerit massakut ingerlanneqarneri Kangerlussuarmi Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutuuninut ingerlanneqartut tigusiartuaarneq peqatigalugu Danmarkimi naalakkersuisunut nuukkiartuaarneqassapput, immikkut piumasaqaataasut piillugit isumaqatigiissutigineqartut erseqqinnerusut tunngavigalugit, tassa timmisartunik angallannermi kiffartuussinerup tunniukkiartuaarneqalernissaa 1. januar 1992 kingoqqunnagu allartinneqassamat, kingusinnerpaamiilu 30. september 1992 nallertinnagu naammassineqareersimassalluni.

2. Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni naalakkersuisut Kangerlussuarmi Kulusummiu Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutooqar-nikkut ingeriataannaanni ingerlatsinermut, aserfallatsaaliinermut, sanaartornermut, nutar-

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

somhed, samt for alle omkostninger forbundet hermed.

3. De Forenede Staters regering er ikke forpligtet til at vedblive med at stille anlæg, udstyr eller tjenesteydelser til rådighed i længere tid eller i større omfang end nødvendigt for varetagelsen af De Forenede Staters militære formål, som beskrevet i nærværende Memorandum, særligt i Art. XIII, stk. 3.

Opretholdelse af De Forenede Staters adgang til Sdr. Strømfjord og Kulusuk

Artikel XV

1. Efter overgangsfasen bliver Sdr. Strømfjord et civilt luftfartsanlæg.

2. Under hensyn til, at De Forenede Staters regering har givet afkald på alle rettigheder til restværdien af fast ejendom (med undtagelse af det i Art. III, stk. 2, i nærværende aftale anførte) og har overført overskydende løsøre i overensstemmelse med De Forenede Staters love og bestemmelser, skal De Forenede Staters styrker have fortrinsret til brug af landingsbane, parkerings- og tankningsanlæg i Sdr. Strømfjord og Kulusuk i de situationer, der er beskrevet i stk. 3 nedenfor.

3. I perioder med krig, NATO-beredskab og, under forudsætning af enighed mellem de to regeringer, i andre perioder med spænding, krise, i anden nødsituation eller i forbindelse med militære øvelser, skal De Forenede Staters militære styrker kunne gøre brug af disse anlæg, på den måde som er foreskrevet i nærværende Memorandum, når det er påkrævet under lejlighedsvisse togter, øvelser og operationer i nødsituationer.

4. De Forenede Staters regering skal i rimelig tid forinden konsultere Danmarks regering, såfremt den agter at gøre brug af Sdr. Strømfjord

terinermt, allanngartiterinermt iluarsaassinnernnullu kiisalu taakkununga atatillugu aningaasartuutitut tamanut akisussaapput.

3. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit naalakersuisui Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni sakkutooqarnikkut siunertaannit annertunerusumik piffissamiluunniit pisariaqartinneqartumit sivisunerusumi atortoqarfinnik, atortut tungaasigut kiffartuussinikkulluunniit pisussaafeqanngillat, tamakkulu isumaqatigiissutit eqikkarneqarnerini makkunani taaneqarsimapput, pingaartumik Artikel XIII, imm. 3 eqarsaatigalugu.

Amerikkami Naalagaaffeqatigiit Kangerlussuarmi Kulusummilu najuussinnaatitaanerisa attatiinnarneqarnissaat

Artikel XV

1. Piffissap ikaarsaariarfup naaneratigut Kangerlussuaq inuinnarnut timmisartuussisarnermi mittarfeqarfingussaaq.

2. Amerikkami Naalagaaffeqatigiit naalakersuisuisa illuutit sinneruttumik nalinginut (isumaqatigiissummi matumani Artikel III, imm. 2-mi taaneqartut ilanngunnagit) piginnituunerminnik taamaatitsisimanerat eqqarsaatigalugu, Amerikkamilu Naalagaaffeqatigiit inatsisaat aalajangersagaallu malillugit pigisat/atortut anikitsualuit sinneruttut tunniutereemagut, Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutuui Kangerlussuarmi Kulusummilu mittarfinnik, uninngaartarfinik orsersortarfinillu atueqqaartuunissaminnut pisinnaatitaapput imm. 3-mi matuma ataani taaneqartutut itunik pisoqartillugu.

3. Sorsunneqartillugu, NATO piareersimasiaqartillugu kiisalu naalakersuisut taakku marluk isumaqatigiissinnaappata pissanganartorsiornerup, allatigulluunniit ajornartorsiu-lerfiup, sakkutuulluunniit sungiusarnerisa na-laanni Amerikkami Naalagaaffeqatigiit sakkutuui mittarfeqarfinnik taakkuninnga atuisinnaatitaassapput, soorlu isumaqatigiissutit eqikkarneqarnerini makkunani tamanna aalajangersarneqartoq, pisariaqalerfiatigut ingerlaarnernut, sungiusarnernut ajornartorsiu-lerfi-ullu nalaani timmisartornernut atatillugu.

4. Kangerlussuarmi Kulusummilu mittarfiit atussamaaleraangamikkitt Amerikkami Naalagaaffeqatigiinni naalakersuisut piffissaallua-

19. september 1991

Bek. nr. 101 (LTC)

Nal. nr. 101 (LTC)

og Kulusuk. Normalt skal sådanne konsultationer finde sted mindst to og halvfjerds (72) timer i forvejen.

5. De Forenede Staters regering skal betale alle udgifter for tjenesteydelser og forsyninger, som De Forenede Staters styrker anmoder om og modtager i forbindelse med lejlighedsvis benyttelse af Sdr. Strømfjord og Kulusuk i henhold til denne artikel. Betalingen, der opkræves for sådanne tjenesteydelser og forsyninger, skal ikke overstige den betaling, der opkræves fra danske og grønlandske brugere og købere af de samme eller lignende tjenesteydelser og forsyninger.

Ikrafttræden og varighed

Artikel XVI

Nærværende Memorandum træder i kraft ved undertegnelsen og forbliver i kraft i samme periode som 1951-aftalen, medmindre det opsiges med 2 års skriftligt varsel af en af parterne. Nærværende Memorandum kan ændres når som helst ved aftale mellem parterne.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede underskrevet nærværende aftale. Udfærdiget i København, den trettende marts 1991, i to eksemplarer på dansk og engelsk, begge tekster af lige gyldighed.

For Kongeriget Danmarks regering
(inklusive Grønlands landsstyre)

Flemming Hedegaard
For Danmarks regering

For Grønlands landsstyre
Lars Vesterbirk

rallartillugu Danmarkip naalakkersuisumut saaffiginnittassapput. Nalinginnaasumik pisorqartillugu taamatut saaffiginninnerit nal. ak. 72-inik atuinissaq sioqqullugu pisassapput.

5. Artikili manna naapertorlugu Kangerlusuup Kulusuullu atornerqarnerinut atatillugu Amerikkami Nalaagaaffeqatigiit sakkutuuisa qinnuteqarnerisigut kiffartuuneqarnermut pilersorneqarnermuullu aningaasartuutit tamaasa Amerikkami Naalagaffeqatigiinni naalakkersuisut akilissavaat. Taamatut sullissinermi pilersorneqarnermilu akiliutigitinneqartoq qailunaanut kalaalliuullu taamatut sullinneqartuullu pilersorneqartunut akiliutigitinneqartarumit anginerussanngilaq.

Atortuuniersinneqarnera atuuffissaatalu sivissusasia

Artikel XVI

Isumaqatigiissutit eqqikkarneqarneri makku atsiorneqarnermikkut atortussanngortinneqarput, 1951-imilu isumaqatigiissutit atuukkallarnerata sivoqataalik atuutissalluni, tamanna ukiunik marlunnik piffissaqartitsilluni allakkatigut illuatungeriit arlaanniit atorunnaarsinneqanngippat. Isumaqatigiissutit eqqikkarneqarnerisa isumaqatigiissutigineqarnerat manna illuatungeriit isumaqatigiissuteqarneratigut sukulluunniit atorunnaarsinneqarsinnaavoq.

Tamanna uppersarsarlugu atsiortoq isumaqatigiissummik matumanga atsiornissamut piginnaatitaaffilerneqarsimasoq atsiortuuvoq. Københavni suliarineqarpoq ulloq 13. marts 1991, marlungorlugulu atsiorneqarpoq, qallunaatut tuluttullu, oqaatsillu marluk taakku atorlugit naligiimmik atorsinnaassuseqartutik.

Kunneqarfinni Danmarkimi
Naalakkersuisut sinnerlugit
(Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut ilanngullugit)

Danmarkimi Naalakkersuisunniit
Flemming Hedegaard

Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisunniit
Lars Vesterbirk